

Geachte heer/mevrouw,

Wilt u de Zembla uitzending onder de aandacht brengen over degene die vergunningen verleend voor biomassa centrale's? En wilt u dit ook bekend maken onder de raadsleden?

Zie <https://zembla.vara.nl/dossier/uitzending/bos-als-brandstof>

Grootschalige kaalkap, vrachtwagens vol hele boomstammen, biodiversiteit bedreigd

Klimaat wordt hét thema van de kabinetsformatie. Vooral de bijstook van biomassa in kolencentrales is een heikel punt. Volgens demissionair minister Henk Kamp (Economische Zaken) is het verbranden van hout nodig om de Europese klimaatdoelstellingen voor duurzame energie te halen. Maar critici zijn bezorgd over de gevolgen van dit beleid. Nederlandse energiebedrijven zullen miljoenen tonnen hout gaan importen. ZEMBLA doet daarom onderzoek naar de biomassa-industrie.

Enorme vraag

Wat blijkt? Europese doelstellingen voor duurzame energie leiden tot een enorme vraag naar hout. De VS zijn de grootste exporteur van zogeheten houtpellets. Deze samengeperste houtkorrels komen vooral uit bossen die worden kaalgekapt. Bos-aannemers in het zuidoosten van de VS bevestigen dat de toegenomen vraag naar biomassa leidt tot meer houtkap. Energieproducent RWE zegt tegen kaalkap te zijn en alleen duurzaam hout te willen gebruiken voor de bijstook in kolencentrales. Maar het bedrijf wijst resthout uit kaalgekapte bossen niet af. ZEMBLA laat zien dat het niet voornamelijk om laagwaardig hout gaat, zoals wordt beweerd. Er gaan dagelijks vele vrachtwagens vol hele boomstammen de fabrieken in.

Duurzame oplossingen

De bijstook van biomassa in kolencentrales is controversieel. Vlak voor de verkiezingen was duidelijk dat de meerderheid van de Tweede Kamer wil dat de vijf resterende kolencentrales sluiten, maar het kabinet heeft de beslissing hierover doorgeschoven naar de nieuwe regering. Nederland heeft beloofd in 2020 veertien procent duurzame energie te produceren. Met wind- en zonne-energie, maar vooral ook met de bijstook van biomassa in kolencentrales. Dat zou goed zijn voor het milieu. Net als bij fossiele brandstoffen, komt bij het verbranden van hout weliswaar CO2 vrij, maar zo is de redenering: als je nieuwe bomen plant, nemen die de CO2 weer op. En daarmee is het een duurzame, klimaat-neutrale vorm van energie. Eind vorig jaar besloot het kabinet daarom 3,6 miljard euro toe te kennen voor de bijstook van hout in kolencentrales. Tegenstanders vinden dat de overheid geen geld moet steken in de bijstook, maar in echt duurzame oplossingen.

Geen certificering

De Nederlandse bossen kunnen de vraag naar biomassa niet aan. Energiemaatschappijen zijn daarom aangewezen op import van hout uit de Baltische Staten, Canada en de VS. Afgesproken is dat energiebedrijven voor de bijstook van biomassa alleen resthout uit duurzaam beheerde bossen mogen gebruiken. Tijdens een rondreis in het zuidoosten van de VS, waar het merendeel van dit brandhout vandaan komt, toont ZEMBLA aan dat het er in de praktijk heel anders aan toe gaat. Bijna al het bos is er in handen van private landeigenaren en is meestal niet

gecertificeerd. Volgens Jennifer Jenkins van Enviva, de grootste producent van houtpellets in de VS, komt slecht iets meer dan tien procent van hun pellets uit gecertificeerde bossen.

“We zouden graag willen dat het meer was, maar het is heel moeilijk om in dit deel van de wereld gecertificeerde content te krijgen. De bossen zijn gewoon niet gecertificeerd. Het is voor private eigenaren die misschien maar eens in hun leven oogsten duur en moeilijk om het proces van certificering te doorlopen.”

Hele boomstammen

Hoewel energiebedrijven en milieuorganisaties hebben afgesproken dat er alleen laagwaardig resthout mag worden gebruikt, gaan er dagelijks ook vele vrachtwagens vol met hele boomstammen de pelletfabrieken in. Omdat deze stammen knoesten hebben of scheef zijn, zouden ze waardeloos zijn voor de houtindustrie en dus als resthout gezien kunnen worden. Adam Macon van Dogwood Alliance, een NGO die strijdt voor het behoud van natuurlijke bossen in het zuidoosten van de VS, is het daar niet mee eens.

“Als je in het bos wandelt, dan zie je dat de meeste bomen scheef zijn en knoesten hebben. Dat is de natuur. Als je al die bomen beschouwt als laagwaardig resthout, gaat de helft van een oogst naar de pelletfabriek. Dan is de pelletindustrie niet een klein onderdeel van de oorzaak van boomkap. Dan stimuleert het extra kaalkap en de vernietiging van deze belangrijke bossen.”

Grootschalige kaalkap

In de VS is grootschalige kaalkap een gangbare manier om hout te oogsten. RWE stelt dat er geen kaalkap mag plaatsvinden voor de productie van houtpellets. Maar het bedrijf wijst resthout uit kaalgekapte bossen niet af. Natuurlijke bossen maken na kaalkap vaak plaats voor aangeplante naaldboombossen. “Wij verplichten de landeigenaren van wie we hout afnemen om te herplanten. Punt uit”, zegt Seth Ginther van de US Industrial Pellet Organisation. Maar ze schrijven dus niet voor welke soort bomen ze moeten herplanten. “Hout is hout”, aldus Ginther. Volgens Adam Macon is de biodiversiteit in aangeplante naaldboombossen echter veel lager dan in natuurlijke bossen.

Greenpeace-directeur Joris Thijssen stelt dat hout uit het zuidoosten van de VS niet voldoet aan de afgesproken duurzaamheidseisen en dus ook niet gebruikt mag worden voor de bijkook in Nederlandse kolencentrales.

Niet klimaatneutraal

Bovendien is het verbranden van hout voor energie volgens critici helemaal niet klimaatneutraal. Op korte termijn neemt de hoeveelheid CO₂ in de atmosfeer er zelfs door toe. Het duurt namelijk decennia voordat de herplante bomen weer evenveel CO₂ opnemen als de gekapte exemplaren. “Wereldwijd is afgesproken dat de CO₂ die uit houtverbranding komt, niet telt. Terwijl het een enorme hoeveelheid is, het dubbele van als je aardgas gebruikt. Het is ook precies hetzelfde CO₂ als wat uit de kolencentrale komt, alleen het idee is: die vliegt over de oceaan terug naar die bossen en daar wordt het weer opgenomen. Als je er een beetje naïef over denkt is dat een heel mooi systeem. Probleem is alleen, een bos groeit heel erg langzaam en onze centrales verbranden heel erg snel”, aldus professor Martijn Katan. Hij is een van de auteurs van het kritische visiedocument dat de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen in 2015 publiceert over biobrandstof.

Volgens demissionair minister Henk Kamp is het verbranden van hout voor energie onomstreden. “Dat het duurzame energie is, dat is geen discussiepunt. Dat is namelijk vastgesteld.”

Met vriendelijke groet,

Boonstra